

1. Introducere

Tema aceasta socotim că este foarte bine venită oricând, deoarece considerăm că Sfânta Scriptură sau Biblia constituie baza și rădăcina comună a tuturor cultelor creștine, dincolo de diferențele doctrinare, canonice, liturgice și de tradiții ale fiecăreia!... Cunoaștem, de asemenea, faptul că tot Biblia împreună cu rădăcinile istorice alcătuiesc punctul și baza de pornire a dezbaterilor din cadrul dialogului ecumenic care și acesta țintește tot spre realizarea și refacerea unității creștine!...

Sfânta Scriptură sau Biblia este cartea cea mai reprezentativă a omenirii. Un mare predicator francez spunea că „atunci când deschideți Biblia ca o simplă carte nu puteți rezista superiorității caracterului ei și să nu recunoști momentul de istorie, de legislație, de morală și de elocvență cel mai surprinzător care este sub cer!” Ea este o carte unitară, deși a fost scrisă în răstimp de aproape 1600 de ani, alcătuită fiind din 66 de cărți elaborate de aproximativ 40 de autori și cu toate că ei au avut situații sociale diferite cum ar fi: împărați și robi, clerici și agricultori, bărbați de stat și păstori, cu toate că ea cuprinde scrieri de diferite genuri cum ar fi: istorie, profeții, epistole, legi sau învățături moral-religioase, Sfânta Scriptură este pătrunsă de același spirit fiind un exemplu unic de unitate organică. Ideea mare și deosebită care dă unitate scripturii este taina mântuirii persoanei în persoana Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, chiar dacă în Vechiul Testament formularea sa literară pare a fi acoperită. În cadrul acestei mari idei Biblia pune probleme mari specifice, totdeauna, sufletului omenesc. Astfel, în ea se discută despre Dumnezeu și lume, despre om și viața sa veșnică, despre creație și căderea omului în păcat, despre femeie și bărbat, părinți și copii, ură și iubire, înțelepciunea umană și tainele lumii acesteia și, mai ales, a celei viitoare, despre rugăciune, jertfă, bucurie și suferință. Ea cuprinde, de asemenea, idei de o înaltă valoare etică cum sunt: iubirea de aproapele, despre demnitatea umană, despre realizarea unității în Iisus Hristos ca „toți să fie una”, despre egalitatea tuturor oamenilor, solidaritate, toate acestea contribuind ca această carte să fie a tuturor, din toate timpurile și din toate locurile!...

Sfânta Scriptură are, în primul rând, un conținut religios unde se vorbește despre Dumnezeu și dragostea Sa pentru care a creat lumea, o conduce și îi poartă de grijă; despre creația omului și tragedia căderii sale în păcat și, îndeosebi, despre mântuirea sa prin Domnul Iisus Hristos. Cu alte cuvinte, Biblia cuprinde istoria mântuirii neamului omenesc avându-l în centru pe Iisus Hristos – Mântuitorul. În prima parte – cea a Vechiului Testament – este vorba de pregătirea mântuirii, a realizării Împărăției lui Dumnezeu, iar în partea a doua – cea a Noului Testament – ne este înfățișată realizarea și împlinirea acestei Împărății, care începe chiar în această viață și se desăvârșește în ceruri. Toată colecția cărților sfinte este o mărturie și o mărturisire a Lui Iisus Hristos și despre Iisus Hristos și a modului în care El caută desăvârșirea unității și a mântuirii celor care L-au ales a le fi lor Învățător și Pildă, Când Domnul nostru Iisus Hristos numește Scripturile Vechiului Testament mărturie despre Sine (Ioan V, 39, 46) El înțelege nu numai profețiile separate, ci toată Scriptura și prin aceasta se recunoaște pe Sine Însuși ca fiind conținut esențial, miez al Scripturii.

Așadar, Sfânta Scriptură este cartea de căpătâi a Creștinismului. Aici creștinul trebuie să caute conținutul necesar mântuirii sale. Prin lecturarea ei se înalță cu sufletul către Dumnezeu, se purifică, își găsește echilibrul întregii sale vieți, dobândește mult spor și folos duhovnicesc căci ea este cea mai autentică hrană sufletească pentru cel ce o citește cu credință!... Sfântii Părinți

care au viețuit în veacurile imediat următoare Domnului Iisus Hristos și care au trăit, cu adevărat, adevărurile biblice, s-au identificat cu cele spuse în Cartea Sfântă, ei dând mărturie despre valoarea și folosul adevărilor scripturistice. Ei arată și demonstrează sublimitatea acestor învățături soteriologice, îndemnându-i pe creștini să le citească și să le aplice în propria lor viață. De pildă, Sfântul Ioan Damaschin, rezumând gândirea patristică, îndeamnă pe creștini la citirea Sfintei Scripturi, căci prin ea „suntem îndreptați spre virtute și contemplație netulburată. În ea găsim îndemn spre orice fel de virtute și îndepărtare de la toată răutatea. Dacă suntem iubitori de învățătură vom fi și cu mai multă învățătură, căci prin știința, prin osteneala și prin harul lui Dumnezeu, se duc la bun sfârșit toate. Să batem, așadar, la paradisul frumos al scripturii care mângâie inima noastră atunci când este întristată, o potolește când este plină de mânie și o umple de bucurie veșnică, urcând-o către Fiul Unul născut și prin El la Tatăl Cel Luminător”. Urmându-i, în aceste condiții, pe Sfinții Părinți, vom reveni la creștinismul primar cel scripturistic și patristic care era foarte consolidat în unitatea sa!...

2. Despre relevanța Bibliei sau a Sfintei Scripturi în epoca noastră, postmodernă

Ce este postmodernismul?

În altă ordine de idei, știm cu toții că epoca în care trăim a fost definită ca o epocă a postmodernismului, în care teza de bază este aceea că nu mai există nici un adevăr absolut. După cum spune Umberto Eco, termenul „postmodernism” este, din păcate, un termen aplicat astăzi la tot ceea ce se întâmplă să-i placă vorbitorului. În mod obișnuit, postmodernismul a fost definit în antiteză cu modernitatea. Din punct de vedere teoretic, se consideră că este un curent apărut la mijlocul secolului al XX-lea, din argumente sociologice și din dezbaterile privind „sfârșitul ideologiilor”. Dar, în unele domenii (cum ar fi critica literară), tocmai aceste idei au determinat o manieră nouă și foarte sistematică de gândire.

Definirea postmodernismului

Termenul „postmodernism” fiind un termen atât de complex, se întâmplă foarte des să fie folosit greșit. Din acest motiv propunem aici doar o definiție de lucru, din punctul de vedere al creștinului care încearcă să înțeleagă dinamica societății: Postmodernismul afirmă că tot ceea ce acceptăm ca adevărat și chiar modul în care înțelegem adevărul depind de comunitatea din care facem parte. Nu există adevăr absolut: mai degrabă, adevărul este relativ la experiența comunității din care facem parte. Totuși, postmodernismul respinge anumite păreri. Respinge în mod absolut existența unei surse a adevărului, moralității și coerenței logice în afara omului, considerat ca subiect al cunoașterii. În consecință, postmodernismul neagă existența unui Dumnezeu, fie el creștin, iudaic sau islamic.

Din punct de vedere istoric, tradiția intelectuală creștină și-a exprimat credința (cu rare excepții) că universul, aflat sub conducerea unei ființe supreme, este inteligibil. Totuși, începând cu Renașterea, această încredere în inteligibilitatea lumii a fost erodată în cultura europeană. Postmodernismul, prin negarea oricărui adevăr absolut sau oricărei structuri ultime inteligibile a realității, continuă această erodare.

Despre postmodernism și valori

Deoarece postmodernismul neagă existența adevărului obiectiv, prima preocupare „științifică” a teoreticienilor postmodernismului a fost să modifice radical obiectivele educației. Educația în epoca postmodernă trebuie să-i ajute pe oameni să „construiască” în mintea lor toată cunoașterea. Cunoașterea, ideile și limbajul sunt create de oameni, nu fiindcă sunt „adevărate”, ci

mai degrabă pentru că sunt folositoare. De fapt, susținătorii postmodernismului speră să le inducă ucenicilor lor un set de valori bine definit, și anume: strădania pentru diversitate: păstrând valorile existente, subiectul trebuie să guste și modul de viață al fiecărei subculturi din societatea noastră; egalitatea: în concepția postmodernistă, egalitatea se exprimă în termeni de relații de putere; toleranță și libertate: toleranța are un nou înțeles: să nu negi niciodată și să nu critici grupurile oprimate, să nu pretinzi că deții adevărul obiectiv. Trebuie să susții libertatea culturilor și comunităților de a se exprima singure; importanța creativității: stimularea și afirmarea creativității subiectului sunt importante în construirea cunoașterii și valorilor, mai ales dacă sunt încurajate diferite puncte de vedere; importanța emoțiilor: afirmarea emoțiilor este necesară proporțional cu importanța autoevaluării; importanța intuiției: intuiția câștigă în importanță pe măsură ce gândirea rațională și-a pierdut autoritatea ca mijloc de a aprecia ideile.

3. Despre Biserică și Sfânta Scriptură în epoca contemporană, postmodernă

Despre provocările postmodernismului

Din punctul de vedere al bisericilor, postmodernismul reprezintă un context particular în care ele trebuie să răspândească învățăturile biblice și scripturistice. Suntem nevoiți să spunem că trăsăturile societăților postmoderniste diferă de la un continent la altul (de exemplu, societatea postmodernă din America nu poate fi suprapusă exact peste cea Europeană), de la o zonă geografică la alta (stilul de viață din țările scandinave nu este același cu cel din țările mediteraneene) și poate chiar de la o țară la alta (în funcție de tradiții și de modelele pe care le respinge, implicit sau explicit). Există, totuși, niște tendințe generale pe care le urmează societățile, chiar dacă postmodernismul susține că respinge orice tipar: o prejudecată cu privire la adevăr: postmodernii sunt suspicioși față de cei care susțin că știu adevărul. Din punctul de vedere al postmodernismului, adevărul este ceva ce inventăm, nu ceea ce descoperim; legată de această prejudecată apare și tendința lor de a fi critici față de toate instituțiile (fie ele biserici, guverne, poliție sau instituții de educație) și supremația acordată alegerii personale, manifestată prin consumism („cumpăr, deci exist”) și în domeniul moral (fiecare tinde să aleagă ceea ce este bun pentru el, și nu recunoaște dreptul altuia să aibă o opinie despre aceasta); abundența exagerată a mass-media: mass-media modelează artificial „realitatea” pe care o putem împărți cu alții. Oamenii sunt bombardati cu multe informații nefolositoare și trebuie să devină specialiști în selectarea informațiilor; „privatizarea” credinței creștine: există o distincție între adevărul public și adevărul personal. Lumea adevărului public este lumea științei și afacerilor, o lume de „fapte”. Problemele vitale - ca existența lui Dumnezeu, viața după moarte, distincția dintre ceea ce este „corect” și ceea ce este „greșit” – aparțin lumii adevărului personal (sunt „credințe”, „opinii”, „valori”, nu fapte). În consecință, vestea bună a mântuirii a fost privatizată („Dacă pentru tine este bun creștinismul, foarte bine pentru tine, dar nu mi-l băga mie pe gât. Nu este pentru mine!”).

4. Concepția și viziunea creștinului despre Sfânta Scriptură: Zece motive pentru a crede în Biblie

Creștinismul consideră că Biblia ori Sfânta Scriptură este cu adevărat revelată de Dumnezeu iar evenimentele consemnate de Scripturi s-au petrecut în realitate. În apărarea Bibliei putem oferi oricând un set de argumente care nu pot fi respinse de nici o gândire rațională. De exemplu: **Sinceritatea ei** Biblia este dureros de sinceră. Ea descrie personajele Vechiului Testament atât în părțile lor bune cât și în trăsăturile lor negative. Biblia prezintă natura umană ca ostilă lui Dumnezeu și prezice un viitor plin de dificultăți Ea ne învață că drumul spre rai este

îngust, iar cel spre iad este larg. În mod sigur, Biblia nu a fost scrisă pentru cei care caută răspunsuri simple și nici nu este o viziune simplă și optimistă asupra religiei și naturii umane.

Conservarea textului biblic. Chiar în vremea în care Israelul modern renăște după mii de ani de exil, un păstor descoperea documente care fuseseră ascunse pentru două mii de ani. Acestea s-au dovedit manuscrise ale unor cărți biblice identice în principiu cu cele din Biblia noastră.

Ceea ce spune Sfânta Scriptură despre ea însăși. O Biblie care nu susține că vorbește în numele lui Dumnezeu nu ar fi devenit temelia credinței pentru sute de milioane de creștini și evrei. Dar, cu argumente raționale și bazându-se pe evenimente concrete, autorii Bibliei susțin că sunt inspirați de Dumnezeu. Deoarece milioane de oameni mizează pentru prezent și viața veșnică pe această susținere, Biblia nu ar fi o carte bună dacă autorii ei ar minți sistematic cu privire la sursa de informare.

Minunile și Miracolele descrise. Dacă Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu ar fi înviat din morți, Sfântul Apostol Pavel admite că toată credința creștină ar fi construită pe o minciună. Pentru a-și argumenta poziția, Noul Testament numește niște martori ai evenimentelor, și o face într-o perioadă în care afirmațiile din Evanghelie puteau fi testate. Mulți dintre martorii acelor vremuri au murit ca martiri, nu pentru convingeri morale sau filosofice abstracte, ci tocmai fiindcă au susținut că Iisus a înviat din morți. Oamenii nu acceptă să moară pentru o idee pe care o știu ca fiind o minciună.

Unitatea Bibliei sau a Sfintei Scripturi. Patruzeci de autori, trăind în epoci diferite, au scris cele 66 de cărți ale Bibliei. Patru sute de ani de tăcere despart cărțile Vechiului Testament de Noul Testament. Totuși, de la „Facerea” până la „Apocalipsa”, ele ne spun o singură poveste în desfășurare. Împreună, ele dau răspunsuri la cele mai importante întrebări pe care omul și le pune: De ce suntem aici? Cum putem să ne dominăm temerile? Cum putem să ne ridicăm deasupra circumstanțelor și să păstrăm speranța? Cum putem să ne împăcăm cu Creatorul nostru? răspunsurile consecutive ale Bibliei arată că Scripturile nu sunt mai multe cărți, ci una.

Precizia istorică și geografică a informațiilor din Sfânta Scriptură. De-a lungul timpului, mulți s-au îndoit de exactitatea geografică și istorică a Bibliei. Însă arheologii moderni au descoperit de multe ori probe ale existenței popoarelor, locurilor și culturilor descrise în Scripturi.

Garanția Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Mulți oameni au vorbit frumos despre Biblie, dar girul lor nu se compară cu acela dat de Iisus. El a întărit spusele Scripturilor nu numai prin cuvinte, ci și prin viața Lui. El a crezut că Vechiul Testament este mai mult decât o tradiție națională și a suferit și a înviat din morți pentru că așa spuneau Scripturile că va face.

Precizia profetică a Sfintei Scripturi. Când Biblia vorbește în mod profetic, ea este exactă. Sute de profeții s-au îndeplinit cu exactitate. Pe acest considerent, putem să credem că Scripturile trebuie să vorbească și despre evenimentele care urmează să se întâmple.

Supraviețuirea Sfintei Scripturi. De-a lungul istoriei, nici o altă carte nu a fost atât de studiată și judecată ca aceasta. În timp ce alte titluri vin și se duc, Biblia este în continuare cartea în funcție de care sunt apreciate celelalte cărți.

Puterea Sfintei Scripturi de a marca, schimba și transforma vieți. Cele Zece Porunci au fost o sursă de îndrumare morală pentru nenumărați oameni. Psalmii Proorocului David au oferit consolare în vremuri de necaz. Predica de pe Munte a fost pentru milioane de oameni un antidot împotriva mândriei. Descrierea iubirii făcută de Sfântul Apostol Pavel a liniștit inimi mâniate. Viețile schimbate ale celor ca Sfântul Apostol Pavel, Fericitul Augustin și mulți alții, ne arată diferențele pe care Biblia le poate face. Chiar și națiuni întregi au fost transformate de Cuvântul lui Dumnezeu și de viața lui Iisus Hristos.

5. Câteva concluzii finale și încheierea: Cum să răspundem provocărilor postmodernismului?

Din nefericire, în dialogul cu lumea postmodernă, nu putem dovedi adevărul și nici nu trebuie să încercăm. Postmodernismul a plasat deja adevărul nostru în categoria adevărilor care nu pot fi dovedite. Totuși, nu se poate spune că nu putem oferi motive bune pentru acest adevăr. Aici postmodernismul ne devine mai degrabă prieten decât inamic demonstrând consecințele pe care le are respingerea unei premise. Un observator imparțial este confruntat cu alegerea între o lume care are sens și nonsensul postmodernist. Dacă cineva nu-și asumă existența unui adevăr obiectiv și a unei lumi inteligibile, va găsi în lume numai îndoială și confuzie. Dacă așa arată alternativele care rezultă din respingerea premiselor noastre, nu avem nevoie de apologetică în alegerea noastră și putem să încercăm să fim mai degrabă raționali decât arbitrari. Dacă alegerea noastră este făcută fără echivoc, comunitatea oamenilor rezonabili va fi de acord cu noi, nu fiindcă ar vedea solidaritate socială în poziția noastră, ci pentru că se poate vedea adevăr în ea.

De aceea se cuvine ca orice creștin, preot teolog sau laic, să se aplece cu credință și pietate spre Sfânta Scriptură și să o citească, s-o studieze și să mediteze asupra învățăturilor ce se desprind din ea. Căci prin înaltele sale învățături ne instruim, ne înălțăm sufletele către Dumnezeu, ne consolăm în necazuri și în dureri, găsim soluționare la toate dilemele și problemele noastre. Este cea mai autentică și mai sigură călăuză, pentru viața noastră personală și comunitară și cel mai bun îndreptar spre desăvârșirea și mântuirea noastră!...

Stelian Gomboș